

tářů, zastávám názor, že institucionální repositář provozovaný Akademií věd ČR, v.v.i., který by zpřístupňoval výstupy z výzkumů a vědecké texty pracovníků jednotlivých ústavů, by byl nesporně přínosem pro vědeckou komunitu v České republice, ale také by jistě přispěl ke zlepšení informovanosti o práci v Akademii věd ČR, v.v.i., mezi veřejností.

Radka Taucová

Konference o etice ve veřejné správě

Hradec Králové, 27.–28. března 2008

27. a 28. března 2008 se konala v Hradci Králové konference *Etika ve veřejné správě*, již osmé setkání k této problematice. Záštitu nad konferencí převzal hejtman Královéhradeckého kraje Pavel Bradík. Program rozčleněný do pěti tematických okruhů se zabýval etickou problematikou v managementu veřejné správy, etikou v konkrétních oblastech její činnosti, etikou v rozvoji lidských zdrojů veřejné správy, problematikou korupce ve veřejné správě a v závěru pak přípravou zákona o úřednících ve veřejné správě a jejich vzdělávání.

V prvním z těchto okruhů hovořil Zdeněk Dytrt o absenci etiky – „ne-etice“ – v managementu jako příčině konzumního myšlení a o faktorech, které ne-etické chování podporují, a zdůraznil nutnost prohlubovat v managementu etické myšlení a chování. Karel Šatera mluvil o optimismu manažera ve veřejné správě a jeho nezanímitelné roli ve vzdělávání pracovníků a věnoval pozornost manažerské etice. Zdeněk Brodský z Univerzity Pardubice se zabýval diverzitou managementu, jehož cílem je vytvořit ve společnosti a zejména v podnikatelské sféře takové podmínky, které umožní všem lidem plně rozvinout jejich osobní potenciál bez ohledu na jejich individuální odlišnosti. Poslední referující v prvním tematickém okruhu byla Lucie Tomancová z Fakulty managementu a eko-

nomiky Univerzity Tomáše Bati ve Zlíně, která zahájila svůj referát konstatováním, že podnikat eticky se firmám dosud stále nevyplácí, a poukázala na výzkumem doložené zjištění, že správné využití manažerské etiky a kvalitní firemní kultura hrají důležitou roli v boji proti hospodářské kriminalitě, a zdůraznila, že hospodářská kriminalita stále patří k největším problémům podnikání ve světě. Česká republika je podle zmíněného průzkumu v tomto ohledu bohužel vysoko nad průměrem střední a východní Evropy.

Čtyři referáty byly věnovány problémům etiky v jednotlivých oblastech veřejné správy. Jiří Polách, rovněž z Univerzity Tomáše Bati ve Zlíně, hovořil o etice ve financování veřejných rozpočtů a o korupci, která se nejčastěji vyskytuje u státních zakázek na stavební práce a při udělování licencí a ve zdravotnictví. Lenka Obršálová z Univerzity Pardubice se zaměřila na uplatnění etických principů v ochraně životního prostředí – např. při prezentaci informací, předpovědi vývoje životního prostředí a při vyjadřování ekologického rizika. Michaela Stříteská z Univerzity Pardubice hovořila o dosud nedoceňovaném významu strategického managementu v řízení rozvoje obcí a regionů, který není dosud dostatečně prosazován z ministerské úrovně. Olga Vidláková zdůraznila, že v posledních desetiletích minulého století značně vzrostl zájem o etiku ve veřejné správě v demokratických státech evropských i mimoevropských, takže toto období je často v zahraniční odborné literatuře nazýváno léty etiky, a uvedla konkrétní příklady. V komparativní studii Organizace pro ekonomickou spolupráci a rozvoj (OECD) o etice z roku 2000 se 29 členských zemí včetně České republiky vyjadřovalo k jednotlivým hodnotám ve veřejné správě. Nejvyšší ocenění získalo osm hodnot: nestrannost, legalita, integrita, transparentnost, účinnost (eficiency), rovnost, odpovědnost a spravedlnost. Důležitými dokumenty ve veřejné službě jsou kodexy etiky. Rada OECD do-

poručila svým členským zemím věnovat zvýšenou pozornost zdokonalení etického chování ve veřejné službě a součástí doporučení OECD z roku 1998 je i soubor dvacíti principů řízení etiky, které měly pomoci všem členským zemím v jejich snaze o zlepšení etiky ve veřejné správě. Kodexy etiky jsou však pouze jednou, byť velmi důležitou součástí celého souboru prvků, jimiž se působí ve prospěch etického chování veřejných úředníků. Pro tento soubor různých nástrojů a procesů se ujal v poslední době, zejména na půdě OECD, název „etická infrastruktura“. U nás byl přijat Kodex etiky zaměstnanců ve veřejné správě usnesením vlády č. 270 z 21. března 2001. Byl to však skromný dokument nemající charakter zákona, ale pouhé spíše obecné doporučení. Jeho konkretizace se ujalo Ministerstvo vnitra ČR. Účelem Kodexu je podporovat žádoucí standardy chování zaměstnanců ve veřejné správě a informovat veřejnost o chování, jež je oprávněna od zaměstnanců ve veřejné správě očekávat.

V rámci třetího tematického okruhu etika v rozvoji lidských zdrojů ve veřejné správě se Petr Mikulecký z fakulty informatiky a managementu Univerzity Hradec Králové zabýval „všudypřítomnou inteligencí“, resp. „inteligencí prostředí“ (pomáhá občanovi dosáhnout toho, co potřebuje) jako vizí informační společnosti budoucnosti kladoucí důraz na uživatelskou přístupnost, efektivní a distribuovanou podporu služeb, posílení možnosti využívání zdrojů ze strany uživatelů (snadný přístup pro fyzicky či jinak znevýhodněné skupiny obyvatel) a podporu interakční činnosti. Dále Petr Mikulecký hovořil o systému Czech POINT představujícím v podmínkách České republiky novinku, kterou je nutno uvítat a podpořit a také chránit před zneužitím.

Ivana Křečková, ředitelka Krajského úřadu Královéhradeckého kraje, hovořila o filozofii současné etiky ve veřejné správě a uvedla případy etického a neetického

chování. Jiří Stříteský ze Senátu Parlamentu ČR se vyjadřoval o systému současné státní správy a samosprávy v ČR, o jejich příjmech a daních a zdůraznil, že by v tomto správním systému měla mít etika velkou roli. Konstatoval, že etická hlediska jsou od určité doby víceméně zanedbávána, což je způsobeno tím, že nejsou splněny některé předpoklady, jako je vzdělávání a příprava úředníků i politiků v oblasti etiky veřejné správy. Podpora etických principů se musí stát jedním z klíčových procesů v oblasti managementu veřejné správy.

Problematika korupce ve veřejné správě byla tématem čtvrtého programového bloku konference. Úvodní referát týkající se aktuálních problémů korupce ve veřejné správě přednesla Světlana Kubíková, vrchní ředitelka sekce veřejné správy na Ministerstvu vnitra ČR. David Ondráčka, ředitel Transparency International České republiky (TIC), komentoval problémy, na které naráží vytváření české protikorupční atmosféry a politiky – absenci morálních autorit, fragmentaci zájmů, omezenou schopnost veřejnosti tuto problematiku sledovat a její výslednou otupělost až fatalismus, kampaňovitý přístup médií, která málo systematicky informují o problematice případů a vytvářejí ve společnosti negativní náladu. Zmínil se o zkouškách spolehlivosti, které považuje za užitečný nástroj, a zdůraznil, že protikorupční politika musí mít velmi silného lídra.

Milada Vaněčková, zástupkyně ředitelky odboru územní veřejné správy Ministerstva vnitra ČR, věnovala pozornost opatřením omezujícím korupci v České republice. Základním pilířem je omezení korupčních příležitostí, a tedy minimalizace státní regulace, zjednodušení legislativy, větší transparentnost legislativního procesu, omezení počtu zvláštních procesních pravidel a vytvoření podmínek pro používání jednotného správního řízení. Dalším pilířem je průhlednost fungování veřejné správy – maximální a ničím neomezená veřejná kontrola nad fungováním veřejných institucí a nad

nakládáním s veřejnými prostředky. Také systém řešení konkrétních stížností a podezření musí veřejnosti nabízet co nejvíce přístupné a důvěryhodné alternativy. Třetím pilířem je postih, kdy Policie České republiky a další instituce musí mnohem aktivněji a důsledněji přistupovat k prověře poznatků a podnětů získaných od občanů k podezření z korupčního jednání. Přehledným vládním dokumentem sjednocujícím problematiku boje proti korupci je Strategie vlády, jejíž koordinací a realizací je pověřeno Ministerstvo vnitra ČR. Vystoupení referentka zakončila konstatováním, že boj proti korupci je dlouhodobým procesem vyžadujícím spolupráci všech složek veřejné správy, a to v oblasti prevence, zprůhlednění procesů i postihu. Jak ukazují mezinárodní průzkumy a šetření zejména nevládních organizací, korupční jednání, přestože jde o nebezpečný jev ve společnosti, se stalo v České republice zcela běžnou součástí života.

Neméně závažný byl i pátý – a poslední – tematický okruh konference, totiž příprava návrhu věcného záměru zákona o úřednících a vzdělávání ve veřejné správě. Ten by měl nahradit stávající právní úpravu v této oblasti a také zákon z r. 2002, jehož platnost byla již několikrát odložena. Koncepti zákona se věnovala dvě vystoupení. František Menšík, v té době ředitel odboru vzdělávání a informací ve veřejné správě Ministerstva vnitra ČR, vysvětlil, že cílem zákona je určit hranice mezi politicky obsazenými a úřednickými místy ve státní správě a samosprávě a zajistit odpolitizování, profesionalizaci a stabilizaci veřejné správy. Navrhovaný systém vzdělávání se dotkne všech úředníků; prvním článkem je vstupní vzdělávání, druhým je příprava a vykonání úřednické zkoušky a třetím navazujícím článkem je zkouška z oborové kvalifikace pro státní úředníky a zkouška odborné kvalifikace pro úředníky územních samosprávních celků. Součástí záměru je koncepce vzdělávání vedoucích úředníků veřejné správy. Navrhuje se rozdělení

na manažerské vzdělávání I. stupně a manažerské vzdělávání II. stupně s možností získání titulu Master of Public Administration (MPA) směřující k vysoké profesionalizaci vrcholového managementu veřejné správy.

O nově připravovaném věcném záměru zákona o úřednících veřejné správy a o vzdělávání ve veřejné správě hovořily také Ivana Nemeškalová a Eliška Jelínková z odboru rozvoje lidských zdrojů ve veřejné správě Ministerstva vnitra ČR. Nově se definuje postavení úředníků ve veřejné správě, a to ve vztahu k zaměstnaneckému poměru – úředníkem ve veřejné správě bude například „státní úředník“ a „úředník územního samosprávného celku“ (obce nebo kraje). Nová právní úprava zaručí, že se každé volné nebo uvolněné místo obsazuje na základě výběrového řízení, které je vypisováno pouze v případě, že samotný úřad takovými úředníky nedisponuje. Nově je navrhováno také zavedení funkce státního tajemníka v ministerstvech, které má eliminovat politické vlivy na výkon veřejné správy. Také v oblasti vzdělávání jsou koncipovány některé změny oproti stávajícímu systému vzdělávání ve veřejné správě.

Olga Vidláková

Conference *Cyberspace* 2008

Brno, Masarykova Univerzita,
28.–29. 11. 2008

Na konci listopadu 2008 se uskutečnil již šestý ročník konference *Cyberspace*. Jak název napovídá, jde o konferenci věnovanou nově vznikajícímu kyberprostoru a jeho aspektům zejména z pohledu společenských věd. Konferenci tradičně organizuje Právnická fakulta a Fakulta sociálních studií Masarykovy univerzity a letos se na pořádání podílela i Právnická fakulta Univerzity Karlovy. Konference se každoročně koná na půdě dvou fakult (Fakulty sociálních studií a Právnické fakulty MU). Mezi